

# Στέφανος Δάνδολος: «Εσωτερικά ήμουν πάντα όσο πιο ασυμβίβαστος γίνεται»



Μέσα από τα βιβλία του, ο Στέφανος Δάνδολος δεν καταπιάνεται μόνο με ιστορικούς έρωτες, αλλά μας ταξιδεύει στον χρόνο και στα σημαντικότερα γεγονότα που σημάδεψαν την ιστορία της Ελλάδας. Ο ίδιος υπογράφει, μεταξύ πολλών εξαιρετικών μυθιστορημάτων, και το «Φλόγα και Άνεμος», όπου βασίζεται η ομώνυμη σειρά της ΕΡΤ. Ακόμα θεωρεί τον εαυτό του δημοσιογράφο, έχει έναν γιο και πιστεύει ακράδαντα ότι έχει γεννηθεί για να γράφει.

«Είμαι γέννημα-θρέμμα Αθηναίος, γεννήθηκα στην πλατεία Αμερικής σε έναν πολύ ωραίο, παλιό δρόμο, την οδό Κύπρου. Έζησα εκεί μέχρι τα τρία μου χρόνια και ύστερα μετακομίσαμε στη Γλυφάδα. Αλλά εκείνη τη γειτονιά,

παρότι ήμουν πολύ μικρός όταν έφυγα, την κουβαλάω ακόμα μέσα μου. Γι' αυτό και δύο ήρωες του "Φλόγα και άνεμος" μένουν εκεί, ο Φώντας και η Όλγα, που στη σειρά υποδύονται ο Αργύρης Πανταζάρας και η Λένα Παπαληγούρα.

Είχα ευτυχισμένα παιδικά χρόνια, ήμασταν δεμένη οικογένεια. Πολλές αγκαλιές, πολλά φιλά, τρυφερότητα, μουσικές, ποδόσφαιρο, κολύμπι, αθλητισμός. Είχαμε και κολυμβητήριο κοντά στο σπίτι -από μικρός κολυμπούσα.

**Όταν ήμουν 10 χρόνων οι γονείς μου χώρισαν** και αυτό επέφερε ένα σοκ στο μικρόκοσμό μου και για δύο-τρία χρόνια λίγο κλυδωνίστηκα. Αλλά τόσο ο αδερφός μου όσο και εγώ το ξεπεράσαμε και είχαμε όμορφη εφηβεία. Μεγαλώσαμε με τον πατέρα μας, κοντά στον οποίο έμαθα πολλούς παλιούς συγγραφείς. Βεβαίως και η μητέρα μου είχε πολλή επαφή με το διάβασμα. Γενικά, έζησα σε μία οικογένεια που πάντα ενθάρρυνε την πνευματική καλλιέργεια».

«Θυμάμαι ότι, όταν ήμουν 10 χρονών, τα Χριστούγεννα είχα ζητήσει από τους γονείς μου μία μπάλα ποδοσφαίρου και όταν άνοιξα το δώρο είδα το "Μιχαήλ Στρογκόφ" του Ιουλίου Βερν. Αυτό βέβαια, σαν παιδί με δυσαρέστησε έντονα. Αργότερα, όταν αποφάσισα ότι θα ήταν μια καλή ευκαιρία να το διαβάσω, μου άνοιξε έναν ολόκληρο κόσμο. Από τότε, ο Ιούλιος Βερν έγινε ένας από τους συγγραφείς, όπως και η Πηνελόπη Δέλτα φυσικά, με την οποία αργότερα ασχολήθηκα εκτενέστερα. **Υποσυνείδητα, την "Ιστορία χωρίς όνομα" την κουβαλούσα από τότε μέσα μου.** Λουντέμης, Παντελής Καλιότσος, που έχει γράψει τα "Ξύλινα σπαθιά". Και αργότερα Καζαντζάκης. Αυτή ήταν οι πρώτοι συγγραφείς με τους οποίους προσπάθησα να αναμετρηθώ. Φυσικά, μεγάλο ρόλο στη ζωή μου έπαιξε και ο Βασίλης Βασιλικός, τα έργα του οποίου με σημάδεψαν γύρω στα 20, πολλά χρόνια αφού το είχε γράψει ο ίδιος.

Και ειδικά τα όχι πολύ διάσημα έργα του, όπως είναι το “Ζητά” και την “Τριλογία”. Μιλώ για τα “Ο τρομερός μήνας Αύγουστος”, “Η φλόγα της αγάπης”. Και το γεγονός ότι τον γνώρισα εκείνη την εποχή με βοήθησε να καταλάβω πώς λειτουργούν οι συγγραφείς. Γιατί ο Βασίλης Βασιλικός ήταν ο πρώτος συγγραφέας που γνώρισα από κοντά και αργότερα με βοήθησε να εκδώσω το πρώτο μου μυθιστόρημα το 1996 στις εκδόσεις Δελφίνι.

Πάντα ήμουνα εσωστρεφής, ο κοινωνικός ήταν ο αδερφός μου. Εγώ ήμουν κλειστός, είχα λίγους φίλους, με τους οποίους όμως ήμουν πολύ δεμένος. Και προτιμούσα να αποσύρομαι και να ακούω τις μουσικές μου, τους δίσκους μου, να διαβάζω βιβλία. Αυτό βέβαια δε με απέτρεψε από το να είμαι κομμάτι μίας πολύ ωραίας εφηβικής παρέας. Και στα πάρτι μου πήγαινα και στους χορούς του σχολείου. Και νομίζω ότι τα έζησα όλα πολύ έντονα. Όμως, βαθιά μέσα μου πάντα είχα μία απόσταση, η οποία με ωθούσε να θέλω να μείνω μόνος. Να είμαι εγώ και ο εαυτός μου. Νομίζω ότι οι περισσότεροι συγγραφείς -και όσοι ασχολούνται με κάτι τόσο εσωτερικό όσο είναι το γράψιμο- περνούν τέτοιες φάσεις.

*Βαθιά μέσα μου πάντα είχα μία απόσταση, η οποία με ωθούσε να θέλω να μείνω μόνος*

Είμαι λάτρης της ροκ μουσικής. Άκουγα ξένα συγκροτήματα, αγόραζα δίσκους. Τα αγαπημένα μου σημεία στη Γλυφάδα ήταν τα δισκάδικα, τώρα πια δεν υπάρχουν. Όλη τη μουσική της δεκαετίας του '80 τη λάτρεψα και την έζησα πολύ έντονα. Όπως και τους συγγραφείς βεβαίως.

Στο σχολείο ήμουν συνεπής. Όχι του 19. Θα έλεγα ένας μέτριος προς καλός μαθητής του 16 και 17. Πολύ καλός βέβαια στην έκθεση, πολύ κακός στα μαθηματικά και γενικότερα στις θετικές επιστήμες. Αλλά το αγαπούσα το σχολείο γιατί αγαπούσα πολύ και τους φίλους μου. Και μπορεί να άλλαξα τρία-τέσσερα σχολεία, από όλα κράτησα πολύ ωραίες παρέες.

**Όταν τελείωσα το σχολείο, άρχισα αμέσως να δουλεύω ως δημοσιογράφος**, στα 18 μου. Στον Ελεύθερο Τύπο, το 1988, επί Ρίζου. Ο Βουδούρης δεν είχε πεθάνει ακόμη, ο ιστορικός ιδρυτής του Ελεύθερου Τύπου.

Ταυτόχρονα, ασχολήθηκα και με τον αθλητισμό, έπαιζα πόλο. Όχι, τώρα πια δεν ασχολούμαι, περπατάω μόνο. **Πόλο έπαιζα μέχρι τα 23 μου** και κατάφερα να φτάσω μέχρι τις εθνικές ομάδες νέων. Ήμουν τυχερός, γιατί έπαιζα στη Γλυφάδα το 1985-86, όταν πήρε το πρώτο πρωτάθλημα Ελλάδος -ήμουν μέλος αυτής της ομάδας, όχι βασικό γιατί ήμουν μικρός. Το πόλο με βοήθησε να διερευνήσω ένα είδος κοινωνικοποίησης που μου έλειπε, λόγω της μοναχικότητάς μου. Θέλω πολύ και ο γιος μου να συνεχίσει να ασχολείται με τον ομαδικό αθλητισμό -τώρα παίζει μπάσκετ».

«Δεν έκανα ποτέ καμιά επανάσταση, ούτε σαν έφηβος. Η μόνη επανάσταση που έκανα ήταν με το μυαλό μου αργότερα, μία πνευματική επανάσταση που άρχισε να συντελείται το 1996 με το πρώτο μου βιβλίο και κρατάει ακόμα. **Ήμουν πάντα εξωτερικά ένας συμβιβασμένος άνθρωπος, εσωτερικά όσο πιο ασυμβίβαστος γίνεται.** Αλλά ξέρεις, μερικές φορές όταν έχεις μία ασυμβίβαστη εσωτερική φύση, εξωτερικά δεν θέλεις να πηγαίνεις γυρεύοντας

για μελάδες. Και αυτό υποσυνείδητα συνέβαλε στο να είμαι ένας, δεν θα έλεγα υπάκουος, αλλά νομοταγής πολίτης, για να μπορώ να έχω το κεφάλι μου ήσυχο, ώστε να αφιερώνω όλη την επαναστατικότητα και την αντιδραστικότητα μου στη δουλειά, στο γράψιμο. Ξέρεις, κάποτε είχε πει μία φοβερή κουβέντα ο Γουίλιαμ Στάιρον, αυτός είχε γράψει την “Εκλογή της Σόφι” που είχε γίνει και ταινία με την Μέριλ Στριπ. Είχε πει “προσπάθησε να είσαι όσο πιο ήρεμος στη ζωή σου, για να είσαι όσο πιο περιπετειώδης στο γράψιμό σου”. Αυτό υποθέτω ισχύει για τους περισσότερους συγγραφείς των οποίων μπορεί τα μυθιστορήματα να κρύβουν τρομερές εκπλήξεις, αλλά η ζωή τους δεν έχει κανένα ενδιαφέρον.

Έχω γεννηθεί για να γράφω. Από τα επτά μου χρόνια ήξερα ότι θα γράφω για να βγάλω τα προς το ζην. Θυμάμαι, επτά χρονών να υπαγορεύω στη μητέρα μου ιστορίες του Ρομπέν των δασών και του Ζορό και των τριών σωματοφυλάκων και ύστερα τις ζωγράφιζα, τις εικονογραφούσα -ήταν τα πρώτα μου βιβλία στην ουσία. Και **στα 18 μου η μετάβαση στην εφημερίδα ήταν πολύ φυσική, για 2-3 χρόνια δεν πληρωνόμουν.** Έγραφα τα φαρμακεία και τις κηδείες, ξεκίνησα από τον πάτο και σιγά-σιγά πέρασα και από όλα τα είδη ρεπορτάζ. Ελεύθερο, αστυνομικό, Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Είχα καλύψει θυμάμαι το καλοκαίρι του 1990 πάρα πολλές φωτιές που συνέβησαν στην Ελλάδα, επίσης τον Δεκέμβριο του '90 όταν άνοιξαν τα σύνορα με την Αλβανία και ήρθε όλο αυτό το κύμα των Βορειοηπειρωτών, έκανα παραμονή Πρωτοχρονιάς εκεί. Κάλυψα επίσης της συντριβή του C-130 το 1991 στο όρος Όθρυς με 33 νεκρούς. Γενικά είχα την τύχη από πολύ μικρός να κάνω μεγάλα θέματα και να καταλάβω τι σημαίνει εφημερίδα. Και αυτό με ενδιέφερε, δεν με ενδιέφερε το ρεπορτάζ στην τηλεόραση ή στο ραδιόφωνο, αλλά το γράψιμο.

*Έχω γεννηθεί για να γράφω*

Αυτό με οδήγησε και σε θέσεις αρχισυνταξίας και διεύθυνσης εφημερίδας και αργότερα στο πρώτο μου βιβλίο, το οποίο άρχισα να γράφω τον χειμώνα του '94 στις βραδινές βάρδιες, από τις 10:30 και μετά που έκλεινε η εφημερίδα. Τις βραδιές που δεν είχε κάτι έκτακτο καθόμουν και έγραφα. Πράγμα που σήμερα μου φαίνεται αδιανόητο, γιατί τα τελευταία 10-15 χρόνια δεν θα έγραφα ποτέ βράδυ, μόνο πρωί.

Έχω πολλά να σου πω από την πορεία μου στη δημοσιογραφία που μου έχουν μείνει ανεξίτηλα, πολλά στιγμές και γνωριμίες που δεν θα ξεχάσω ποτέ. Για παράδειγμα, ο Γλαύκος Κληρίδης, ο πρόεδρος της Κύπρου που το καλοκαίρι του 91 του έκανα μία πολύ ωραία συνέντευξη ως απεσταλμένος του Ελεύθερου Τύπου στην Κύπρο -ήμουν ο μόνος Έλληνας δημοσιογράφος που του είχε πάρει εκείνες τις μέρες μεγάλη συνέντευξη. Επίσης, **θυμάμαι συνάντησα τον Νίκ Κέιβ σε μία πτήση το καλοκαίρι του '90** από την Κρήτη στην Αθήνα. Του είπα ότι είμαι δημοσιογράφος και κάθισα μαζί του. Κάναμε μία φοβερή κουβέντα η οποία δημοσιεύτηκε τότε σε δύο σελίδες, πάλι στον Ελεύθερο Τύπο. Εντάξει, η δημοσιογραφική καριέρα εκείνα τα χρόνια ήταν διαφορετική. Δυστυχώς, σήμερα υπάρχει κορεσμός και η πρωτότυπη ύλη δεν θεωρείται πια τόσο αναγκαία, όλοι αντιγράφουν από το ίντερνετ. Εκείνα τα χρόνια όσο πιτσιρικάς κι αν ήσουν, σου δινόταν η ευκαιρία να γνωρίσεις ανθρώπους που θα τους θυμάσαι για όλη σου τη ζωή».

«**Μέχρι το 2009 ήμουν μάχιμος δημοσιογράφος** -υπήρξα διευθυντής της Βραδινής από το 2000 μέχρι το 2004, ύστερα παρέμεινα ως αρθρογράφος. Από τότε συνεχίζω να γράφω σποραδικά σε εφημερίδες και περιοδικά. Αλλά τα έφερε έτσι η ζωή... Ίσως ευθύνεται το γεγονός ότι η επιτυχία μου ως συγγραφέας με έκανε να προχωρήσω σε ένα άλλο μονοπάτι. Και η αλήθεια είναι ότι, τόσα χρόνια, ακόμη θεωρώ τον εαυτό μου δημοσιογράφο. Αγαπώ αυτό που ορίζει και προϋποθέτει η δημοσιογραφία.

Ναι. **Η εμπειρία μου στη δημοσιογραφία με βοηθά στα βιβλία μου.** Η έρευνα, όταν γράφεις βιβλία με ιστορικό ενδιαφέρον, είναι χαώδης. Αλλά η εμπειρία μου με βοηθά να επιλέξω τι είναι αυτό που χρειάζεται και τι όχι. Γιατί μαζεύεις μαζεύεις στοιχεία και τελικά το δύσκολο είναι τα ξεσκαρτάρεις.

Δεν επιλέγω ιστορικούς έρωτες. Επιλέγω πρόσωπα μέσα από τα οποία μου δίνεται η ευκαιρία να πω κάτι. Ο κόσμος μένει στα πρόσωπα βέβαια, γιατί αυτά είναι που στην ουσία δεσπόζουν στα βιβλία αυτά, αλλά για εμένα το σημαντικότερο είναι τι θέλεις να πεις μέσα από αυτά. Ας πούμε, στην “Ιστορία χωρίς όνομα”, μέσα από την Πηνελόπη Δέλτα και τον Ίωνα Δραγουμή μίλησα για τη σκλαβωμένη ελληνική ψυχή. Γιατί, η Πηνελόπη Δέλτα είναι μία γυναίκα που δεν έκανε ποτέ την επανάστασή της. Είναι σκλαβωμένη στην οικογένειά της, στα “πρέπει” της εποχής και δεν ακολούθησε την καρδιά της. Το βιβλίο μιλάει και για την κατοχή, για το πώς ήρθαν οι Γερμανοί και σκλάβωσαν την Αθήνα».

«Αντίθετα το **“Φλόγα και άνεμος”** είναι ένα βιβλίο για την ελεύθερη ελληνική ψυχή γιατί μιλάει για μία γυναίκα, την Κυβέλη, η οποία έζησε έτσι όπως ήθελε, δεν την ένοιαζε το πρέπει της εποχής. Ακολούθησε την καρδιά της και όλα τα έζησε στα άκρα και πλήρωσε το τίμημα όταν το πλήρωσε.

Τα πρόσωπα με βοηθάνε να μιλήσω και για το σήμερα. Το ολοκληρωμένο ιστορικό μυθιστόρημα δεν πρέπει να μιλάει μόνο για την εποχή που πραγματεύεται, αλλά και για τη δική μας, για την εποχή στην οποία διαβάζεται. Όχι άμεσα, έμμεσα, μέσα από αναγωγές που μπορεί να κάνει ο αναγνώστης. Υπάρχουν πολλά που μπορείς να ανακαλύψεις από το τώρα μέσα από ένα ιστορικό μυθιστόρημα που διαδραματίζεται 100 χρόνια πριν.

*Σαν πατέρας δεν είμαι αυστηρός, ο γιος μου είναι το πιο σημαντικό κομμάτι στη ζωή μου*

Στο μυαλό μου είχα μια τριλογία του έρωτα και της πατρίδας, για το πώς οι άνθρωποι που σημάδεψαν την ιστορία του 20ού αιώνα λειτούργησαν ως κοινοί θνητοί, σαν εμάς -γιατί στο τέλος της ημέρας, όλοι αυτό είμαστε- και ύστερα, πώς, μέσα από αυτούς, λειτούργησε και η χώρα μας. Το ένα βιβλίο είναι η “Ιστορία χωρίς όνομα”, το δεύτερο το “Φλόγα και άνεμος”, το τρίτο θα έρθει κάποια στιγμή.

Και ξέρεις **αυτά τα βιβλία δεν θα τα έγραφα αν δεν είχε γεννηθεί ο γιος μου**, που σήμερα είναι 9 ετών. Όσο ματαιόδοξο και αν ακούγεται, έκανα τη σκέψη ότι θα ήθελα να αφήσω ένα είδος διαθήκης στη γενιά του και τον ίδιο. **Θέλω μέσα από τα βιβλία αυτά να καταλάβει τι άνθρωπος ήμουν**, πόση τρυφερότητα είχα μέσα μου, πόση

ανθρωπιά, πόσο σεβασμό σε κάθε είδους διαφορετικότητα. Επίσης, μέσα από τα βιβλία μου θα ήθελα να μάθει και κάποια στοιχεία για τη χώρα του. Η Ελλάδα δεν είναι μόνο οι σαχλοεκπομπές, τα ριάλιτι και οι τράπερς. Είναι και κάποιοι άνθρωποι που σημάδεψαν τις εποχές, που έφυγαν, που πάλεψαν, που δούλεψαν, οραματίστηκαν κάτι καλύτερο».

Σαν πατέρας δεν είμαι αυστηρός, ο γιος μου είναι το πιο σημαντικό κομμάτι στη ζωή μου. **Και η μητέρα του και εγώ είμαστε τρυφεροί γονείς.** Μέσα από τον Πάνο ανακαλύπτω πράγματα που δεν ήξερα ο ίδιος για τον εαυτό μου. Το πόσο ανεκτικός μπορώ να είμαι και πόσο ψύχραιμος μπορώ να παραμείνω. **Πιστεύω ότι ένα κομμάτι του εαυτού μου δεν ενηλικιώθηκε ποτέ.** Ίσως γι' αυτό, όταν ο γιος μου ήταν μικρότερος, ήμουν από τους μπαμπάδες που πάντα θα έπαιζαν με τα παιδιά τους στην παιδική χαρά, θα ασχολούνταν. Μαζί του νιώθω ότι ανακαλύπτω τον κόσμο ξανά.

Δεν θα έλεγα ότι ο Πάνος έχει ιδιαίτερη έφεση στο διάβασμα, παρά το ότι αγαπάει τον κόσμο της λογοτεχνίας - μιλάω για τα εξωσχολικά βιβλία, για το σχολείο διαβάζει. Προσπαθώ να μην τον πιέζω, πάντα λέω ότι **τα παιδιά δεν πρέπει να τα ωθήσουμε με το ζόρι στη λογοτεχνία,** σαν να είναι κάτι εξαναγκαστικό. Θα πρέπει να διαβάζουν, όχι για να μάθουν, αλλά για να περάσουν ωραία, για να διασκεδάσουν, να ψυχαγωγηθούν. Οπότε, δεν μπορείς να πεις σε κάποιον “ξέρεις διάβασε γιατί θα μάθεις κάτι ωραίο”. Θα του πεις “διάβασε γιατί μπορεί να είναι εξίσου γοητευτικό όσο και το παιχνίδι στο κινητό, όσο και η ταινία που θα δεις”. Εκεί είναι το κλειδί. Οπότε, περιμένω να έρθει η κατάλληλη στιγμή. Πάντως, έχει ανακαλύψει και τον Χάρι Πότερ, έχει διαβάσει τα δύο πρώτα βιβλία.

Θέλω ο γιος μου να είναι ευγενής και στην ψυχή του και τη συμπεριφορά του. Η μαμά του και εγώ αυτό θέλουμε. Να μπορεί να είναι ευτυχισμένος άνθρωπος. **Για να είσαι πραγματικά ευτυχισμένος πρέπει να είσαι συμφιλιωμένος με τον εαυτό σου,** δεν θα πρέπει να συγκρούεσαι, δε θα πρέπει να κονταροχτυπιέσαι και φυσικά δεν θα πρέπει να είσαι σε ένα διαρκή πόλεμο με το περιβάλλον σου ή με τους ανθρώπους. Αποδοχή της κάθε διαφορετικότητας και δικαίωμα να είσαι αυτός που θέλεις να είσαι και να μη φοβάσαι να είσαι αυτός που θέλεις να είσαι -αυτό έχει σημασία.

Δεν θυμάμαι κάποια απογοήτευση που να με έχει σημαδέψει. **Η ζωή ενός συγγραφέα είναι γεμάτη από μικρές, καθημερινές απογοητεύσεις.** Μέχρι να γνωρίσει την αποδοχή η δουλειά του, αν γνωρίσει και τότε γιατί υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να μη συμβεί, παλεύει συνέχεια. Οπότε, και τις απογοητεύσεις τις γεύεσαι. Βγαίνει ένα βιβλίο, δεν ασχολούνται πολλοί, ασχολούνται λίγοι. Δε γράφονται κριτικές, γράφονται μία-δύο, δεν πουλάς. Αλλά αυτές οι απογοητεύσεις σε κάνουν να παλεύεις για κάτι καλύτερο, επιμένεις. Αυτό που θα πρότεινα εγώ σε έναν νέο συγγραφέα είναι η υπομονή και η επιμονή.

Η μεγαλύτερη νίκη μου θα έλεγα ότι είναι αυτό που συμβαίνει τα τελευταία χρόνια. **Νιώθω ευλογημένος που αγαπιέται η δουλειά μου από πολύ κόσμο.** Είμαι ευγνώμων γι' αυτό. Θεωρώ πολύ σημαντικό για έναν συγγραφέα να φτάνει σε ένα σημείο που να λέει ότι κατάφερε κάτι. Και αυτό οφείλεται κυρίως στη σκληρή δουλειά. Πολλές

φορές, κανείς δεν θυμάται τα προηγούμενα βιβλία σου και όλοι νομίζουν ότι έχεις γράψει τρία-τέσσερα, αυτά που γνωρίζει ο κόσμος...

### **Φλόγα και Άνεμος -Από βιβλίο στην οθόνη**

Νομίζω ότι έχει γίνει μία πάρα πολύ ωραία δουλειά με πολύ μεράκι και με πάθος σε όλους τους τομείς. Και οι συντελεστές είναι εξαιρετικοί, Ρέινα Εσκενάζυ στην σκηνοθεσία έχει δώσει όλο της το είναι, Ρένα Ρίγγα στο σενάριο με επιμέλεια της Μαρίας Αθήνη. Έμειναν πιστοί στο βιβλίο, βρήκαν τα κλειδιά του μυθιστορήματος. Είναι μία πολύ φιλόδοξη παραγωγή. Ήταν πολύ συγκινητικό να βλέπω το βιβλίο μου να παίρνει εικόνα -το είχα ξαναζήσει στην "Ιστορία χωρίς όνομα", αλλά ήταν διαφορετικά τότε γιατί ήταν στο θέατρο.

Υπάρχουν δύο ειδών συγγραφείς. Το πρώτο είναι ο συγγραφέας που δίνει τα δικαιώματα του έργου του και από εκεί και πέρα δεν εμπλέκεται -ο Jo Nesbo ανήκει σε αυτούς. Εγώ ανήκω στην άλλη πλευρά, γιατί θεωρώ ότι ένα έργο, επειδή φέρει το όνομά σου, οφείλεις να το προστατεύσεις και να το βοηθήσεις να ανθίσει. Πιστεύω ότι, αυτός που το έχει γράψει είναι πάντα χρήσιμος, χωρίς να γίνεται ενοχλητικός. Είναι χρήσιμος γιατί αυτός το αποτύπωσε, του έδωσε ζωή. Οπότε, το άγχος ενός συγγραφέα για τη μεταφορά του βιβλίου του στην τηλεόραση ή τον κινηματογράφο ή το θέατρο είναι φυσιολογικό. Προσωπικά, ήθελα να εμπλακώ, ακριβώς επειδή πίστευα ότι θα βοηθήσω τους συντελεστές στην κατεύθυνση μίας πολύ πετυχημένης διασκευής. Η σειρά θέλω να αγαπηθεί όσο και το βιβλίο.

Εγώ ζήτησα από τη Ρέινα Εσκενάζυ να κάνω ένα "πέρασμα", να εμφανιστώ κι εγώ κάπου -είτε σαν λαχειοπώλης, είτε ρεσεψιονίστ ενός ξενοδοχείου. Και μου λέει "ας πεις και δυο λόγια, να έχεις κάποια βαρύτητα". Οπότε, έκανα δύο σκηνές στις οποίες είχα και μερικά λογάκια. Η ζωή είναι εμπειρίες. Γιατί να μη ζήσει κάποιος και κάτι τέτοιο; Είναι ένα βίωμα που το έχω πλέον μέσα μου και μπορεί να μου φανεί χρήσιμο κάποια στιγμή. Αλλά ήταν ωραίο, είχε πλάκα και το ευχαριστήθηκα...